

Μάθημα: Νέα Ελληνική Λογοτεχνία

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΘΕΟΤΟΚΑΣ (1905- 1966)

Λεωνής (απόσπασμα)

Μερικές φορές που είχανε βρεθεί ανακατωμένοι στο ίδιο παιχνίδι, ο Λεωνής χαιρότανε να νιώθει πως έπαιζαν μαζί, μα απόφευγε να βρίσκεται κοντά του. Νόμιζε πάντα πως ο Παύλος Πρώιος τον περιφρονούσε κι αυτό τον στενοχωρούσε πολύ. Εκείνη τη μέρα η διαγωγή του Παύλου Πρώιου με το κορίτσι τού έκαμε μεγάλη εντύπωση, δεν το περίμενε να τον συναντήσει σε μια τέτοια στάση. Ωστόσο, αυτό που συνέβαινε δεν ήτανε τίποτα άσκημο. Συλλογίστηκε κιόλας πως δεν ήτανε δυνατό ο Παύλος Πρώιος να κάμει κάτι άσκημο. Ύστερα όμως άρχισε και ζήλευε κι ήτανε κατακόκκινος και χτυπούσε η καρδιά του από τη ζήλεια. Ζήλευε τον Παύλο Πρώιο επειδή είχε θάρρος να κάνει αυτά τα πράματα με το κορίτσι, ενώ αυτός ένιωθε πως δεν θα τολμούσε. Και ζήλευε συνάμα και το κορίτσι επειδή ήτανε με τον Παύλο Πρώιο και ο Παύλος Πρώιος το αγαπούσε. Ο Δήμης, ξαπλωμένος στο χώμα δίπλα του, ψιθύρισε σχολιάζοντας το ζευγάρι: «κόρτε».

Ύστερα, μια Κυριακή απόγεμα, ο Πάρης έφερε στον Κήπο την αδελφή του, που ποτέ δεν ερχότανε μαζί του, και πρότεινε του Λεωνή, αν ήθελε, να περπατήσουνε οι τρεις και να μην ανακατωθούνε στα παιχνίδια γιατί η αδελφή του δεν τα αγαπούσε. Περπατήσανε λοιπόν όλο το απόγεμα χωρίς να σταματήσουν, πήγανε παντού, δεν άφησαν καμιά γωνιά του Κήπου χωρίς να την επισκεφτούν. Ήτανε πολύ ωραία εκείνη την Κυριακή και λιγάκι λυπητερά. Ήτανε ζέστη, μα όχι κουραστική, μια μεγάλη γλύκα ήτανε χυμένη παντού. Ο αέρας ήταν ανάλαφρος, δροσερός, ευωδιασμένος. Η μουσική έπαιζε ολοένα. Έπαιζε όπως πάντα, κι όλα τα πράματα ήτανε όπως πάντα, κι ωστόσο είχανε πάρει ένα ύφος αλλιώτικο. Ήταν περιέργο να παρατηρείς τον κόσμο που τριγύριζε ήσυχα-ήσυχα στους περιπάτους, και τα παιδιά που έπαιζαν ή μαζευόντανε γύρω στις χαβούζες και πετούσαν ψωμάκια στα κόκκινα ψάρια, και τις κυρίες με τα πελώρια καπέλα που γελούσαν κι έκαναν διάφορα νάζια στο καφενείο και στο μπαρ, και τους αξιωματικούς που πήγαιναν δυο-δυο με τις μεγάλες στολές τους και με τα σπαθιά τους, και τους δεσποτάδες, τους αρχιμαντρίτες, τους καθολικούς φρέρηδες¹ που είχανε βγει κι αυτοί να πάρουν τον αέρα τους και να σεριανίσουν το Βόσπορο και την Προποντίδα. Βλέποντας όλη αυτή την κίνηση, που γινότανε, θαρρείς, ρυθμικά στον ήχο της μουσικής, είχες ξαφνικά την εντύπωση πως ο Κήπος δεν ήτανε πια ο γνωστός ο Κήπος με τα παιχνίδια του, τις τρέλες του, τους πολέμους του και τα μυστικά του, αλλά ήτανε κάτι άλλο, κάτι απίθανο, μια απέραντη σκηνή ενός φανταστικού θεάτρου. Κι ο κόσμος έπαιζε μια παράσταση, αρμονικά, ευγενικά και λιγάκι αστεία και με μια ακατανόητη θλίψη. Κι ο Λεωνής ήτανε κι αυτός μες στην παράσταση, περπατούσε πολύ ελαφριά σαν να τον έσερνε ένας χορός, διασκέδαζε με την παράσταση και λυπότανε και δεν ήξερε γιατί λυπότανε. Κι ο Πάρης ήτανε μες στην παράσταση κι η αδελφή του, μικροκαμωμένη, σιγανή, μ' ένα πράσινο σκουφί που της σκέπαζε τα αυτιά και μ' ένα μουντάκι που είχες όρεξη να το χαϊδέψεις όπως χαϊδεύουνε τις γάτες. Λεγότανε Νίτσα, γατίσιο όνομα. Ο Λεωνής πρώτη φορά την έβλεπε και την αγαπούσε κιόλας. Χαιρότανε να περπατά μαζί της. Ήτανε όμως και πολύ περήφανος, γιατί ήξερε τον Κήπο καλύτερα από τους συντρόφους του και τους οδηγούσε εδώ κι εκεί και τους έδειχνε όλα τα αξιοθέατα και διάφορα πράματα που η Νίτσα δε φανταζότανε ότι υπήρχαν. Όλα της έκαναν εντύπωση και ζητούσε εξηγήσεις, κι όταν ο Λεωνής μιλούσε τον κοίταζε μες στα μάτια πολύ σοβαρά και μελετούσε τα λόγια του. Σαν χωρίστηκαν, λυπήθηκαν όλοι τους πάρα πολύ.

Πολλές μέρες ύστερα ο Λεωνής συλλογιζότανε εκείνη την Κυριακή κι έλεγε σ' όλους, στο σπίτι του, τι ωραία που ήτανε. Κι όταν ξαναήρθε η Κυριακή δεν ήθελε να παίξει, αλλά περπατούσε μοναχός του και συλλογιζότανε τι ωραία που ήτανε η περασμένη Κυριακή, και τι κρίμα που πέρασε κι ίσως δεν ξαναρχότανε ποτέ.

¹ καθολικοί ιερείς και καθηγητές

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ**α**

α.1. *Ζήλευε τον Παύλο...ο Παύλος Πρώιος το αγαπούσε.* Να σχολιάσετε την αντίδραση του Λεωνή, όπως φαίνεται στο απόσπασμα. **(15 μονάδες)**

α2. Ο Κήπος παρουσιάζεται σαν μια *σκηνή ενός φανταστικού θεάτρου*. Να καταγράψετε τους πρωταγωνιστές της φανταστικής παράστασης. **(10 μονάδες)**

ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ: 25**β**

β1. Ο Θεοτοκάς γράφει για το έργο του: «Ο Λεωνής [...] ιστορεί [...] τον ψυχικό σχηματισμό ενός παιδιού του 20^{ου} αιώνα, το πέρασμά του από την παιδική στην εφηβική ηλικία [...]». Να αναφέρετε δύο (2) στοιχεία από το κείμενο που επιβεβαιώνουν αυτή την άποψη. **(10 μονάδες)**

β2. «Ένα γνώρισμα του ρεαλισμού είναι η ατμοσφαιρική λεπτομέρεια η οποία επιτείνει την αίσθηση της αληθοφάνειας» γράφει ο μελετητής Δημήτρης Τζιόβας. Να επαληθεύσετε την παραπάνω άποψη στο απόσπασμα: *Ήταν περίεργο να παρατηρείς .... την Προποντίδα.* **(μονάδες 15)**

ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ: 25